

Nota Eernegem Gilbert Debreuckstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

5-12-2018

Titel: Nota Eernegem Gilbert Debreuckstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Projectcode bureauonderzoek: 2018C202

Bekrachtigde archeologienota: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2018J233

Intern projectnummer: 2018.148

Locatiegegevens: Eernegem (Ichtegem) Gilbert Debreuckstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 55566 en Y: 203244 ; X: 55650 en Y: 203329

Kadastergegevens: Ichtegem, Eernegem, Afd. 2, Sectie B, perceel 1396 (partim) (figuur 2)

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog, veldwerkleider, assistent-aardkundige), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog) en Brecht Robaey (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 5-12-2018

© Acke & Bracke bvba, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

<u>1.</u>	<u>INLEIDING</u>	4
1.1.	WETTELIJK KADER	4
1.2.	ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1.	VRAAGSTELLING	4
1.2.2.	RANDVOORWAARDEN	4
1.3.	WERKWIJZE EN STRATEGIE	6
1.3.1.	MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	6
1.3.2.	ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	7
1.3.3.	ADVIES SPECIALISTEN	7
1.3.4.	WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	7
1.3.5.	SELECTIE BRONNEN	7
<u>2.</u>	<u>ASSESSMENT</u>	11
2.1.	AARDKUNDIGE OPBOUW	11
2.2.	ASSESSMENT SPOREN	15
2.3.	ASSESSMENT VONDSTEN	21
2.4.	ASSESSMENT STALEN	22
2.5.	ASSESSMENT CONSERVATIE	23
2.6.	DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	24
2.7.	SYNTHESE	27
2.7.1.	ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	27
2.7.2.	BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	28
<u>3.</u>	<u>SAMENVATTING</u>	29
<u>4.</u>	<u>BIBLIOGRAFIE</u>	31
<u>5.</u>	<u>BIJLAGES</u>	32

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De nota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Eernegem Gilbert Debreuckstraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, werd door de initiatiefnemer een archeologienota toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit proefsleuvenonderzoek beschreven.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

In de archeologienota was volgende vraagstelling opgenomen:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?
- Is er een relatie met de aangetroffen sites binnen een straal van 1km rond het projectgebied?
- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

1.2.2. Randvoorwaarden

Het terrein was in gebruik als weiland en was bij aanvang van het proefsleuvenonderzoek vrij van obstakels. De proefsleuven konden worden aangelegd zoals opgenomen in het programma van maatregelen bij de bureaustudie.

¹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

Figuur 1 Zicht op het projectgebied tijdens de aanleg van sleuf 1.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd, in een uitgesteld traject. De onderzoeken dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site met een relatief eenvoudige verticale stratigrafie. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 4 ZW-NO georiënteerde sleuven, ongeveer parallel met de Akkerbeekstraat, die in de toekomst verder doorheen het projectgebied zal lopen. In navolging van het programma van maatregelen bij de bureaustudie werd bij de aanleg van de sleuven rekening gehouden met de uitdrukkelijke wens van de opdrachtgever om de sleuven aan te leggen buiten de zones van de toekomstige bebouwing. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. Er werden in totaal 9 kijkvensters aangelegd, zowel om geattesteerde sporen te verifiëren als om de aan- of afwezigheid van archeologische relictten te kunnen verifiëren. Bij de inplanting van de kijkvensters mag en werd geen rekening gehouden met de toekomstige woningen en wegen. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

Het totale plangebied is 3428m² groot en was bij aanvang van het proefsleuvenonderzoek vrij van obstakels. De onderzoekbare zone is bijgevolg ca. 3428m² groot. Hiervan werd 306m² (9%) onderzocht door middel van proefsleuven en 66m² (2%) door middel van kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald (11%). Deze dekkingsgraad was echter voldoende representatief voor een inschatting van de archeologische verwachtingen van het terrein, rekening houdend met de bodemkundige omstandigheden en de aangetroffen archeologische sporen.

Het onderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf en elk kijkvenster werd beschouwd als een individuele werkput. Aangezien er geen aanwijzingen waren dat er bij het aanleggen van de werkputten in de lagen die het archeologische niveau afdekken resten van een archeologische site aanwezig waren waarvoor metalen vondsten relevante informatie opleveren, werden deze lagen niet onderzocht met een metaaldetector. De aangelegde vlakken, de storten van sleuven en de sporen werden wel onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde geen relevante archeologische vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond. Daarbij werden 13 spoornummers uitgedeeld aan grachten, greppels, kuilen en paalkuilen. Er werden bijkomende kijkvensters aangelegd om bepaalde sporen te controleren naar hun aard of om de aan- of afwezigheid van archeologische sporen te verifiëren. Alle sleuven, sporen en profielen kregen een uniek nummer,

werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Canon PowerShot SX60 HS. Binnen de geregistreerde sporen werd geen vondstmateriaal aangetroffen. Er werden geen stalen genomen, gezien hiertoe geen relevante contexten werden aangetroffen. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden vier referentieprofielen geplaatst, verspreid over het volledige terrein.

De proefsleuven werden aangelegd op één niveau, meer bepaald op het niveau van de C-horizont op een diepte van ca. 40 à 50cm diepte.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd een bureauonderzoek uitgevoerd waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd werden. Hierbij werd een programma van maatregelen opgesteld volgens het principe van een uitgesteld traject. Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op woensdag 21 november 2018 in overwegend zonnige omstandigheden. Het kraanwerk werd uitgevoerd door Bekaert-grondwerken. Erkend archeoloog Maarten Bracke trad op als veldwerkleider en assistent-aardkundige, Paulien Fonteyn als assistent-archeoloog. Een landmeter van MEET-het stond in voor het opmeten van de sleuven, profielen en hoogtes, deze gegevens werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door assistent-archeoloog Paulien Fonteyn.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

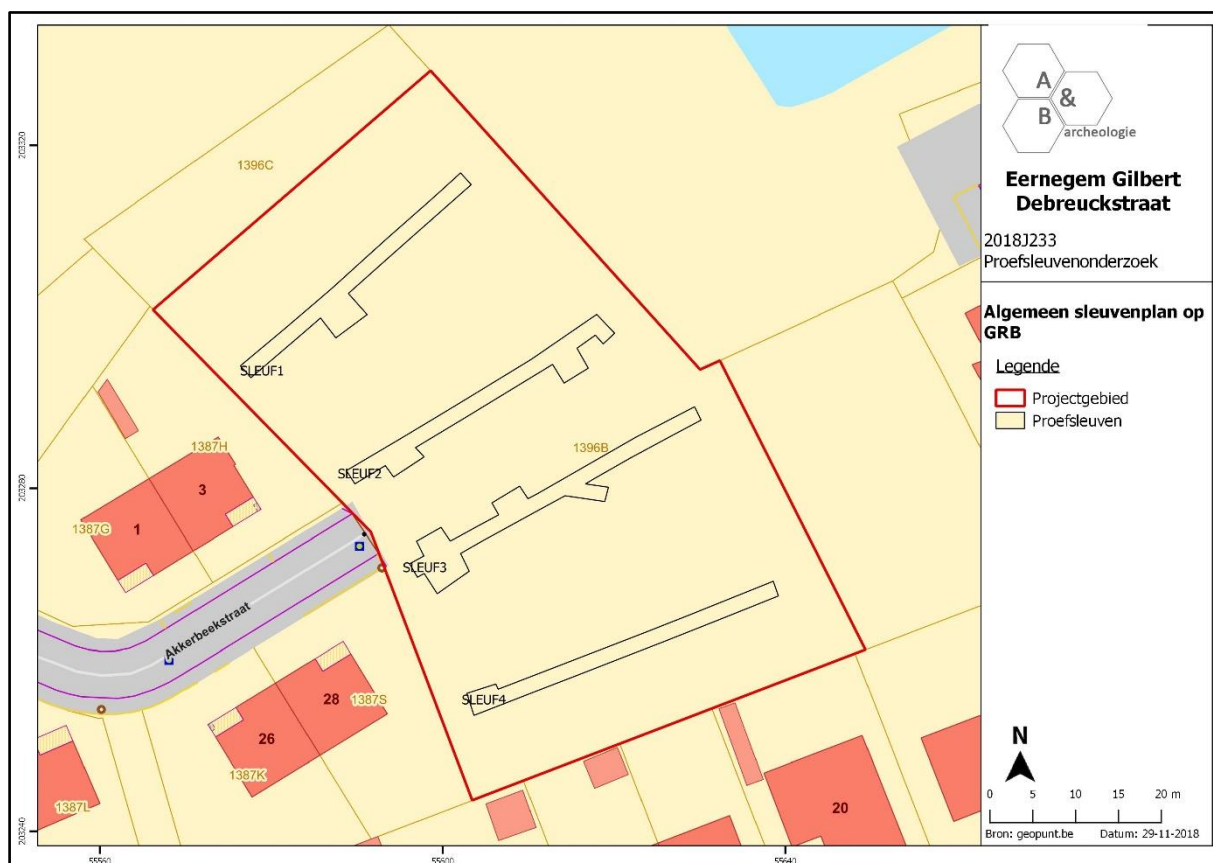
1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

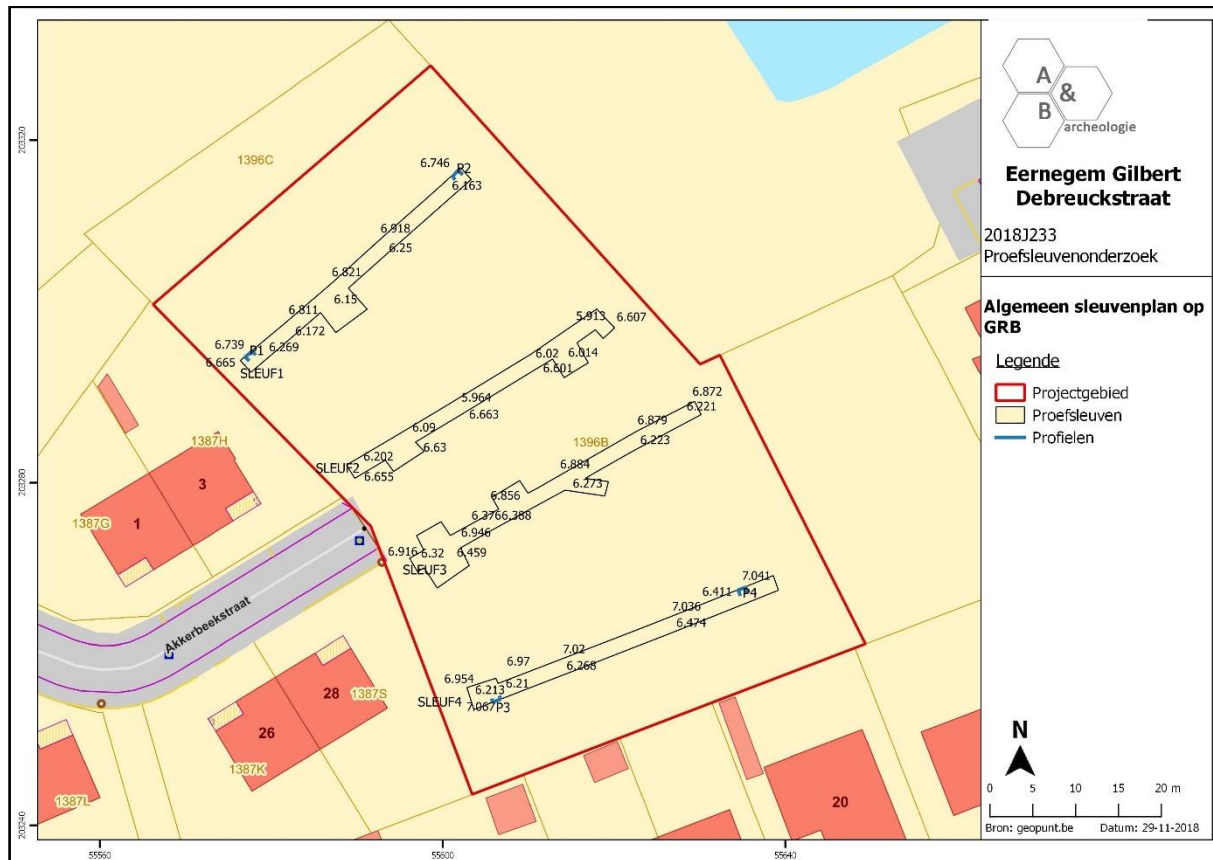
1.3.5. Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota² van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

² <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

Figuur 2 Algemeen sleuvenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 3 Algemeen sleuvenplan met hoogte-indicaties en referentieprofielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

Figuur 4 Overzichtsfoto van de aanleg van sleuf 1.

Figuur 5 Opmeten van de coupe van S9 in sleuf 3.

Figuur 6 Metaaldetectie van de zandbergjes.

Figuur 7 Dichten van de proefsleuven na de afronding van de registratie van de sleuven.

2. Assessment

2.1. Aardkundige opbouw

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd op het terrein vastgesteld door het aanleggen van 4 bodemprofielen: 2 in sleuf 1, in het noordwesten en noordoosten van het projectgebied, en 2 in sleuf 4, in het zuidwesten en zuidoosten van het plangebied.

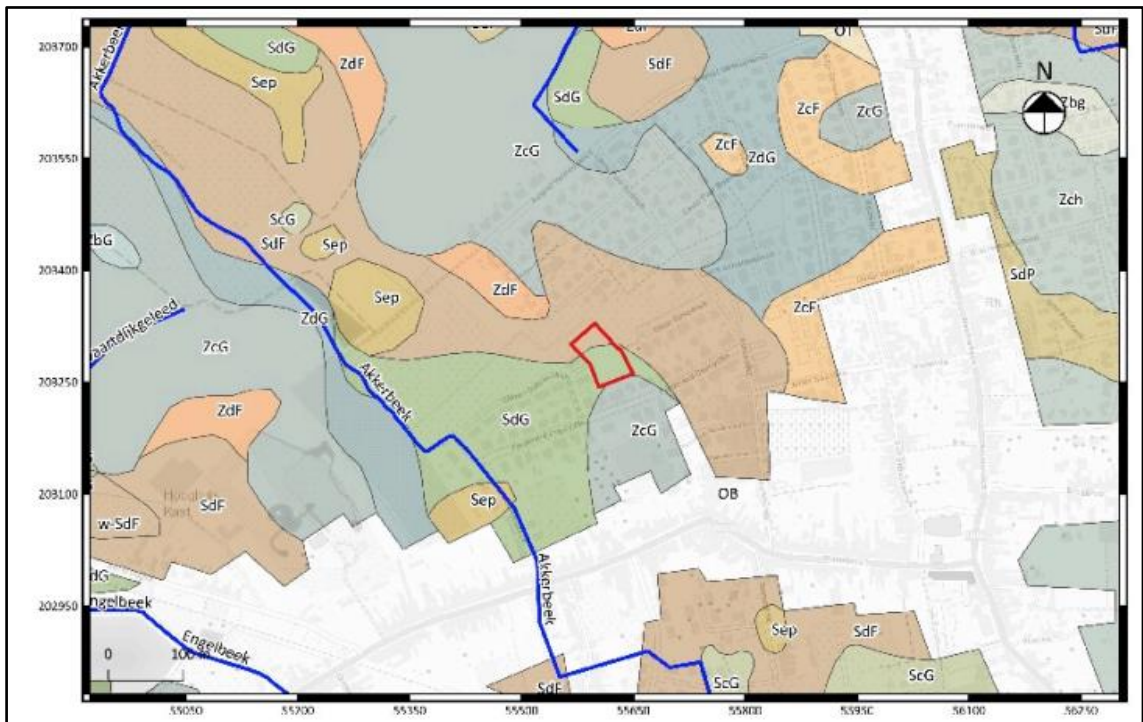
Het projectgebied wordt op de bodemkaart gekenmerkt door drie diverse bodemtypes. In het noorden wordt een Sdf-bodem gekarteerd. Deze matig natte, lemige zandbodem met weinig duidelijke tot duidelijke ijzer en/of humus B-horizont wordt in het zuiden afgewisseld door Sdg-bodems. Deze worden gekenmerkt door matig nat lemig zand. Het Sdf-complex bevat in de Zandstreek overwegend podzolachtige gronden met overgangsvormen tot postpodzolen³. De bouwvoor heeft een dikte van ca. 30cm en donkergrijsbruin van kleur. De onderliggende podzol is soms weinig duidelijk. Het Sdg-complex wordt doorgaans dan weer gekenmerkt door een dikkere en meer humeuze bouwvoor en een podzol met dikte van ca. 20-40cm.

Tijdens de aanleg van de sleuven werden in totaal vier bodemprofielen geplaatst, in de vier hoeken van het plangebied. Profiel 1 bevond zich in het noordwesten, profiel 2 in het noordoosten, profiel 3 in het zuidwesten en profiel 4 in het zuidoosten. Deze spreiding gaf een goed beeld van de bodemkundige opbouw van het volledige projectgebied.

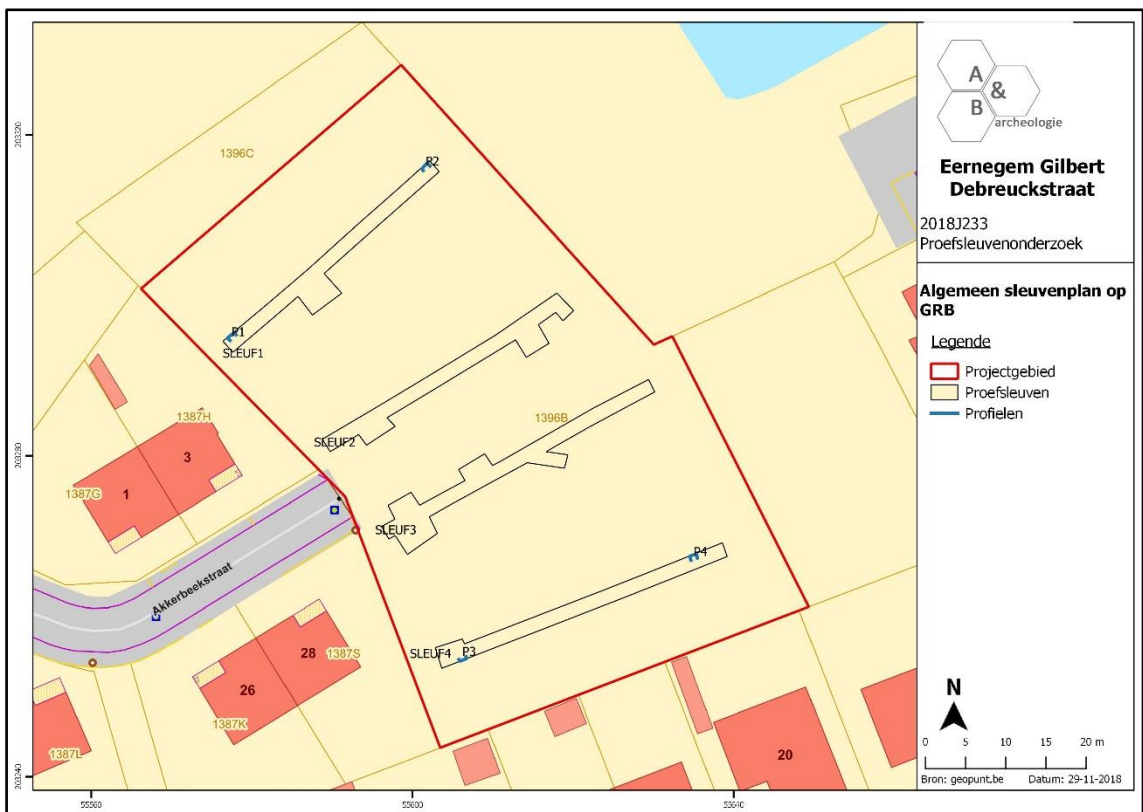
De bodem in het projectgebied wordt gekenmerkt door een lemig zand waarbinnen veel klei-opduikingen aanwezig zijn. Het terrein vertoont algemeen een A – C bodemprofiel. De Ap-horizont is ca. 40 à 50cm dik en kan in profiel 3 en 4 opgedeeld worden in twee afzonderlijke Ap-horizonten waarvan de bovenste (Ap1) algemeen een donkergrijsbruine kleur heeft, terwijl de onderste (Ap2) lichter gekleurd is. De Ap1-horizont is in deze profielen ca. 20 à 30cm dik terwijl de Ap2-horizont een dikte van ca. 20cm heeft. Onderliggend bevindt zich de C-horizont waarop de archeologische sporen verwacht kunnen worden.

Het archeologisch vlak bevond zich tussen +6,27m TAW in het noordwesten, +6,16m TAW in het noordoosten, +6,21m TAW in het zuidwesten, + 6,41m TAW in het noordoosten en +6,27m TAW centraal. Het niveauverschil van het archeologisch vlak binnen het plangebied is dus eerder beperkt.

³ Ameryckx 1929, 41-43.

Figuur 8 Weergave van het projectgebied op de bodemkaart (figuur overgenomen uit de bureaustudie⁴).

Figuur 9 Algemeen sleuvenplan met weergave van de locatie van de referentieprofielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).

⁴ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

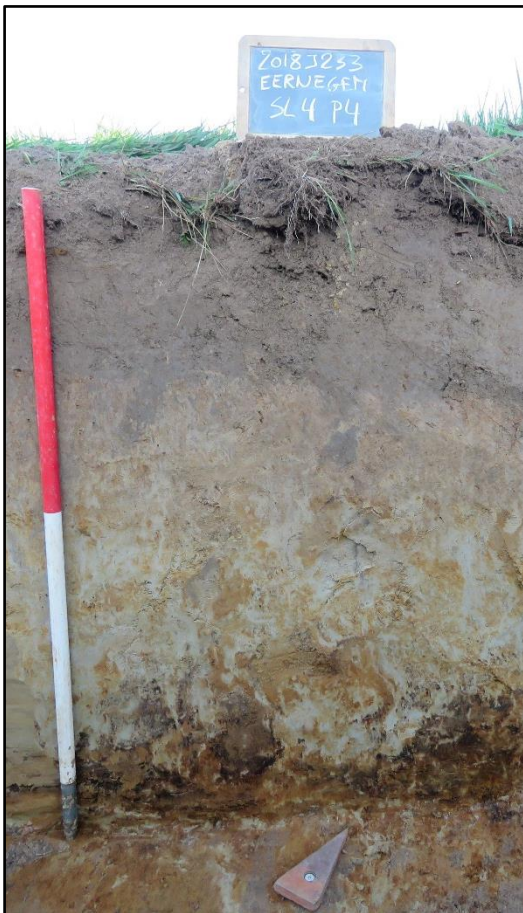
Figuur 10 Profiel 1 in sleuf 1, in het noordwesten van het projectgebied.

Figuur 11 Profiel 2 in sleuf 1, in het noordoosten van het projectgebied.

Figuur 12 Profiel 3 in sleuf 4, in het zuidwesten van het projectgebied.

Figuur 13 Profiel 4 in het zuidoosten van het projectgebied.

2.2. Assessment sporen

Er werden in totaal 13 grondsporen geregistreerd tijdens het proefsleuvenonderzoek. 8 sporen kunnen worden omschreven als grachten of greppels, terwijl 4 sporen werden herkend als mogelijke kuilen. 1 spoor (S10) werd in het vlak herkend als paalkuil.

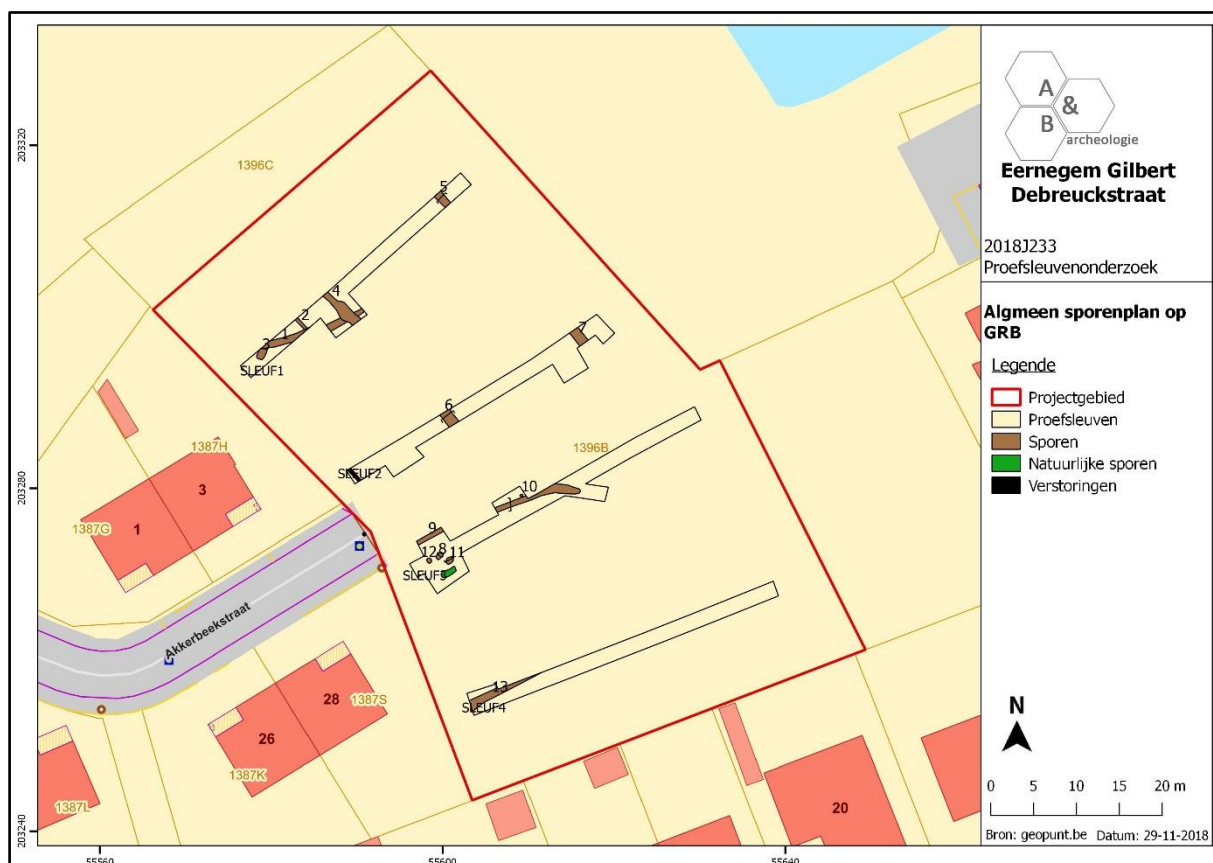
In elk van de vier proefsleuven werden grachten en/of greppels aangesneden. Het gaat in het merendeel van de gevallen (S4, S5, S6, S7 en S13) over 19e-eeuwse perceelgreppels, die kunnen worden herkend op de historische kaarten. Ze vertonen een zeer gelijkaardige vulling van donkergrijs, relatief homogeen kleiig zand. De coupes van S5 en S6 tonen aan dat de greppels ca. 40 à 60cm diep zijn.

De greppel (S1) in sleuf 1 wordt oversneden door twee recentere greppels (S2 en S4) en is dus ouder dan deze sporen. De datering blijft echter onbepaald, maar lijkt overeen te komen met de min of meer parallelle greppel (S9) in sleuf 3. Beide greppels hebben een gelijkaardige vulling van een lichtgrijs kleiig zand. S9 is ca. 25cm diep en heeft een komvormige doorsnede. Aan de oostelijke zijde kan de greppel na enige afstand niet meer herkend worden door de ondiepe bewaring. Beide greppels wijzen op een oudere landindeling, voorafgaand aan deze die kan worden waargenomen op de historische kaarten.

4 schijnbare kuilen (S3, S8, S11 en S12) werden aangetroffen in de onmiddellijke nabijheid van de oudere perceelgreppels (S1 en S9). Twee van de kuilen (S8 en S11) werden gecoupeerd. De vulling is relatief vaag en lichtgrijs met donkergrijze en/of bruingele vlekken. Het is uiterst onzeker of de kuilen wel van antropogene aard zijn en of het niet eerder natuurlijke sporen betreft. Vondstmateriaal ontbrak geheel in alle kuilen. Ook 'paalkuil' S10 kon na het couperen afgeschreven worden als een natuurlijk spoor.

De bodem van het terrein is relatief onverstoord, maar het archeologisch vlak is met uitzondering van de perceelindelingen en enkele kuilen van zeer onduidelijke - en vermoedelijk natuurlijke - aard leeg van archeologische sporen.

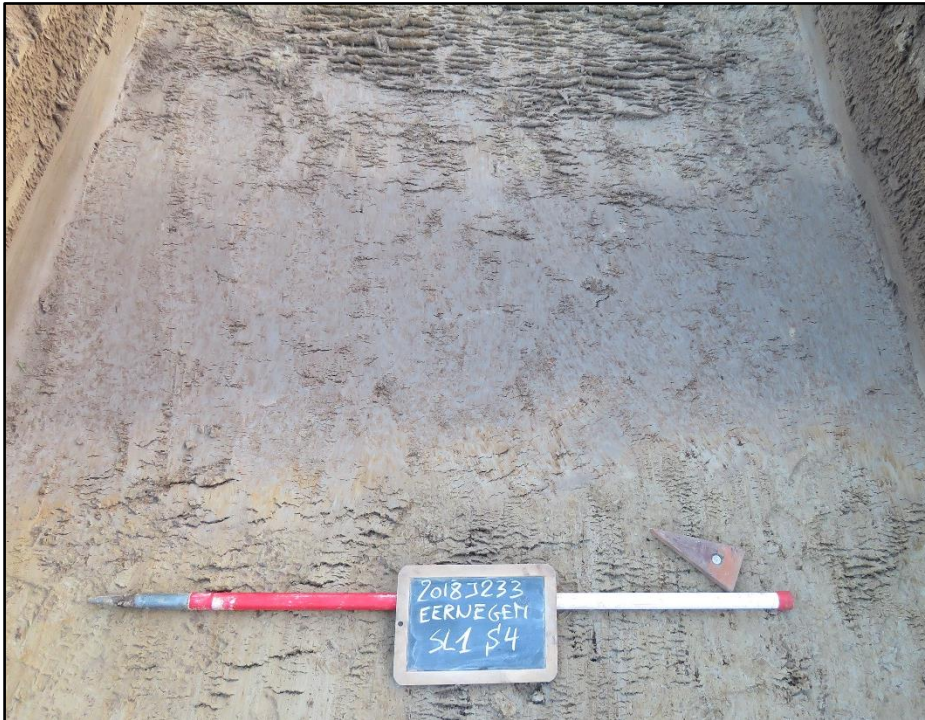
Een gedetailleerde beschrijving van de sporen kan bekeken worden op de sporenlijst in bijlage.

Figuur 14 Algemeen sporenplan geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).

Figuur 15 Algemeen sporenplan geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

Figuur 16 Zicht op gracht S4 in sleuf 1.

Figuur 17 Zicht op de coupe van greppel S5 in sleuf 1.

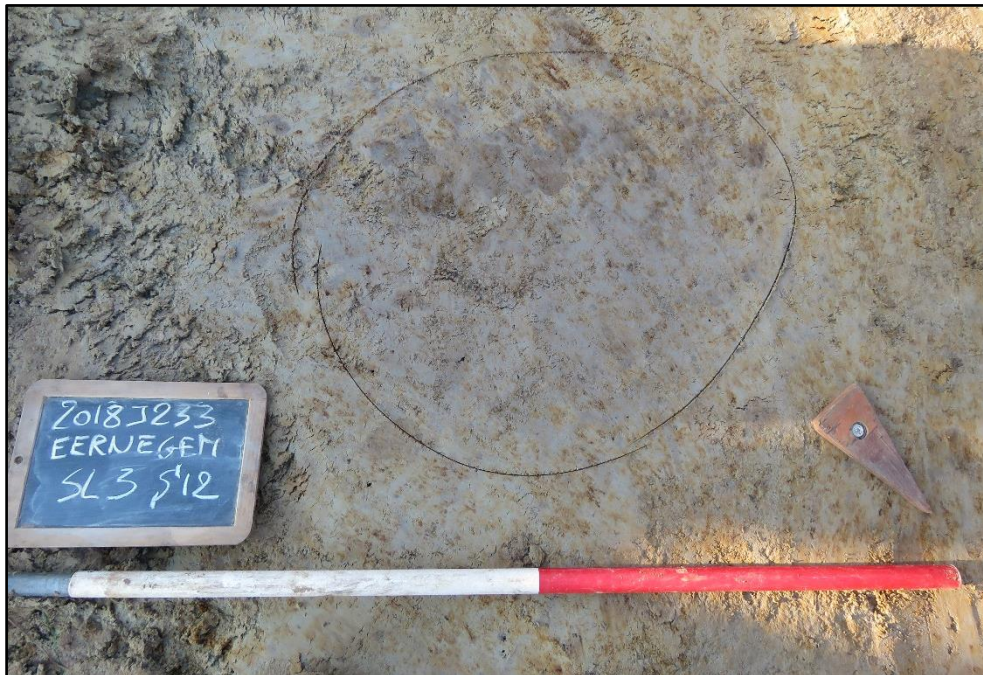
Figuur 18 Zicht op greppel S9 in een kijkvenster binnen sleuf 3.

Figuur 19 Zicht op de coupe van greppel S9 in sleuf 3.

Figuur 20 Overzichtsfoto van het kijkvenster in sleuf 1 met de oversnijding van S4 met S1.

Figuur 21 Foto van een van de kuilen (?) waarvan de antropogene aard onzeker is.

Figuur 22 Zicht op de coupe van S8 in sleuf 3.

Figuur 23 Coupe op S10 in sleuf 3.

2.3. Assessment vondsten

Niet van toepassing, tijdens het vooronderzoek werden geen relevante vondsten aangetroffen.

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het vooronderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing, er werden geen vondsten aangetroffen die zich leenden tot een verdere conservatie.

2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

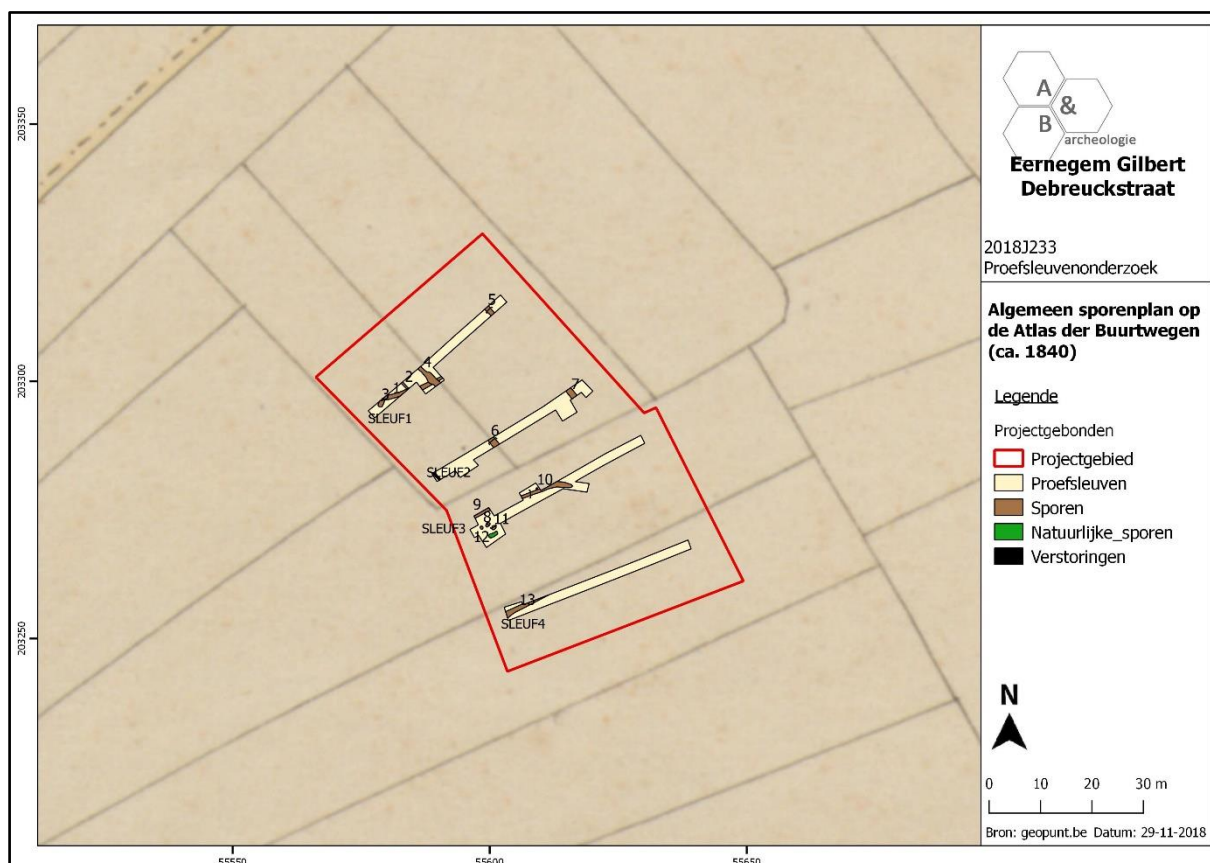
Gedurende het proefsleuvenonderzoek kwamen 13 grondsporen aan het licht, waarvan het grootste aandeel toe te schrijven is aan grachten/greppels (S1, S2, S4, S5, S6, S7, S9, S13). De meerderheid van deze sporen (S4, S5, S7, S13) komt overeen met de historische landindelingen die gekend zijn uit de cartografische bronnen van de 19^e eeuw (Atlas der Buurtwegen [1840] en kaart van Popp [1842-1879]). Twee greppels (S1 en S9) zijn van een oudere, maar verder onbepaalde datum. S1 wordt immers oversneden door S2 en S4 en loopt min of meer parallel ten opzichte van S9.

De antropogene aard van de aangetroffen kuilen (S3, S8, S11 en S12) is onzeker. Mogelijk zijn ze toe te wijten aan natuurlijke fenomenen in de bodem. Ook de 'paalkuil' S10 is van natuurlijke oorsprong. Geen enkel spoor leverde bovendien relevant vondstmateriaal op.

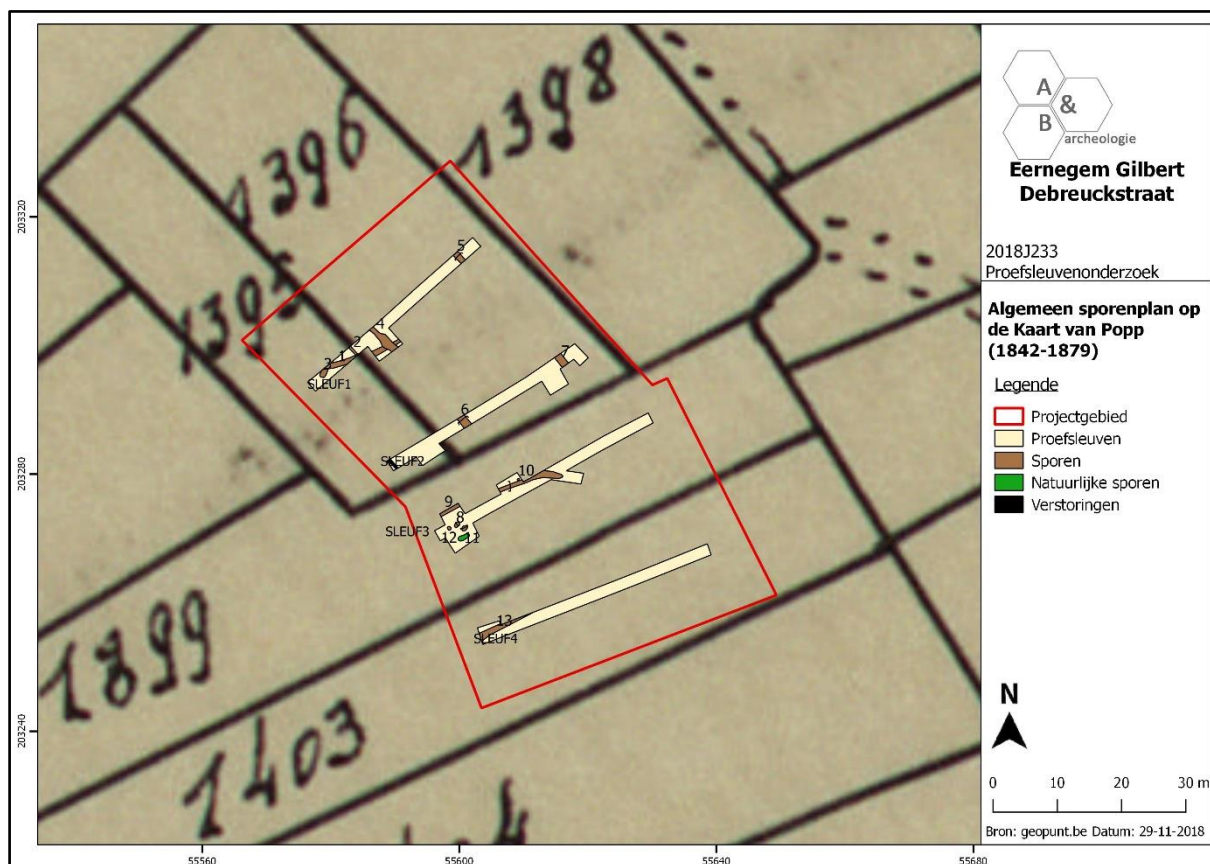
In de bureaustudie⁵ werd het projectgebied reeds gekaderd in zijn archeologische context. In de omgeving werden via luchtfotografische prospectie (graf-)structuren geïdentificeerd die mogelijk te dateren zijn in het neolithicum, bronstijd en/of ijzertijd. Verder wordt ook de Sint-Medaruskerk van Eernegem in de CAI (CAI ID 76548) opgenomen, waarvan de oudste – Romaanse – bouwphase archeologisch in de 11^e-12^e eeuw kon worden gedateerd.

Het archeologisch vooronderzoek toont aan dat de site, ondanks de aanwezigheid van enkele gekende archeologische waarden in de omgeving, zelf weinig archeologisch potentieel bezit. Hoewel de bodem relatief onverstoorde is, werden weinig relevante sporen aangetroffen. Het merendeel van de sporen is van recente datum en documenteert landindelingen die ook gekend zijn uit de historische, cartografische bronnen. De oudere greppels (S1 en S9) kunnen niet precies worden gedateerd wegens het ontbreken van vondstmateriaal, maar documenteren eveneens historische perceelsgrenzen. Voor de overige sporen is de antropogene aard te betwijfelen of kan deze worden verworpen. Het projectgebied bevat kortom weinig tot geen relevante archeologische waarden.

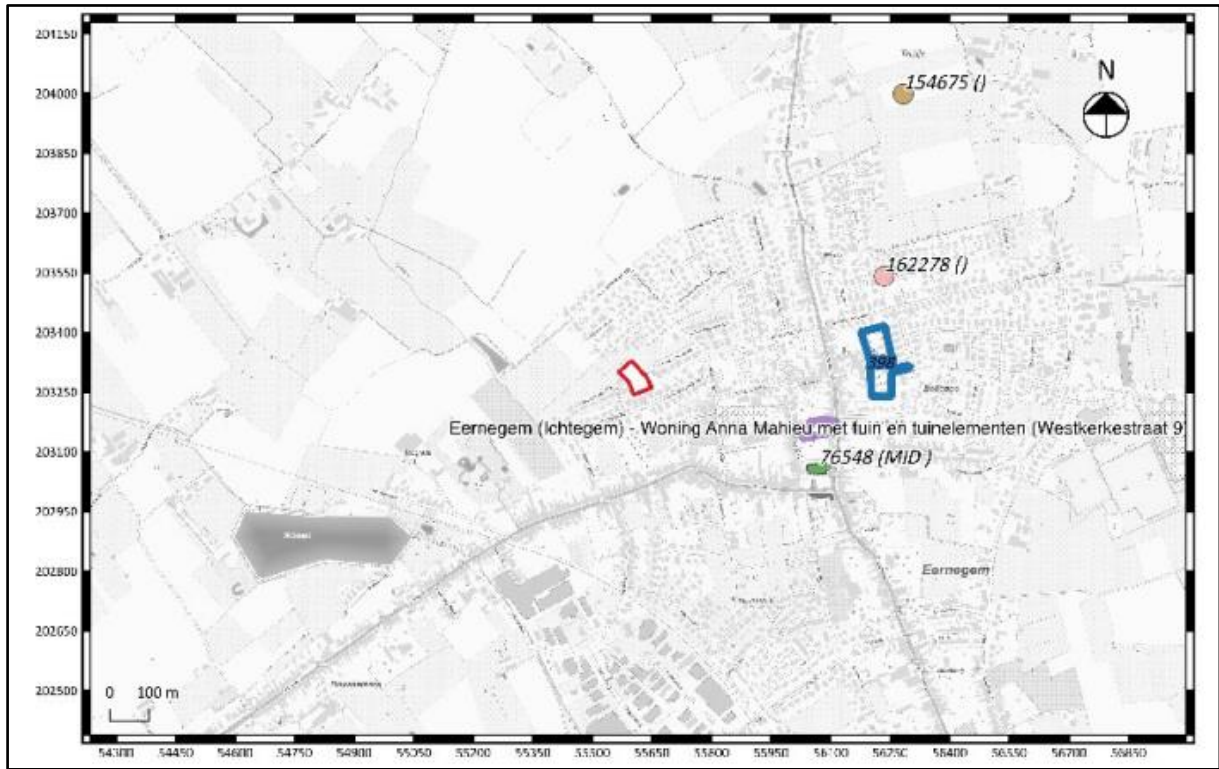
⁵ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

Figuur 24 Projectie van het algemeen sporenplan op de Atlas van Buurtwegen (1840).

Figuur 25 Projectie van het algemeen sporenplan op de kaart van Popp (1842-1879).

Figuur 26 Uitsnede van de CAI voor de omgeving van het projectgebied (figuur overgenomen uit de bureaustudie⁶).

⁶ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

2.7. Synthese

2.7.1. Archeologisch verwachtingspatroon

De grondsporen die tijdens het proefsleuvenonderzoek aan het licht kwamen zijn voor het grootste deel van recente of onduidelijke aard. Verschillende grachten wijzen op de 19^e-eeuwse landindeling. Twee greppels (S1 en S9) lijken te getuigen van een oudere landindeling die de historisch gedocumenteerde percelen op de Atlas der Buurtwegen en de kaart van Popp voorafgaat. De aard van de kuilen is zeer onduidelijk en het is mogelijk dat het gaat om natuurlijke sporen. Ook S10 kon als natuurlijk spoor worden bestempeld. In geen enkel van de 13 sporen werd vondstmateriaal aangetroffen.

Ondanks de geringe verstoringsgraad van het terrein en de aanwezigheid van enkele gekende archeologische waarden in de omgeving, is het duidelijk dat binnen de grenzen van het projectgebied geen archeologische site aanwezig is waarvan een volledige registratie waardevolle kennis zou bijdragen. Het verdere archeologisch verwachtingspatroon voor het projectgebied is dan ook beperkt en vervolgonderzoek wordt aldus niet geadviseerd.

2.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?

Het archeologisch vlak bevindt zich op het niveau van de C-horizont. Deze bevindt zich op een diepte van ca. 40 à 50cm.

- Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?

De aanwezige archeologische sporen bevinden zich alle op het niveau van de C-horizont. Er werden verder geen begraven archeologische niveaus gedocumenteerd.

- Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?

In totaal werden binnen het projectgebied 13 sporen opgetekend. Het betreft 8 grachten/greppels, 4 potentiële kuilen en 1 natuurlijk spoor dat in het vlak als mogelijke paalkuil werd herkend. De greppels kunnen worden opgedeeld in enerzijds de 19^e-eeuwse perceelindelingen (S2, S4, S5, S6, S7, S13), overeenkomstig met deze aangegeven in cartografische bronnen (bv. Atlas der Buurtwegen [1840] en Kaart van Popp [1842-1879]). Anderzijds werden twee greppels (S1 en S9) aangetroffen die vermoedelijk beide van oudere – maar verder onbepaalde – datum zijn en eveneens wijzen op de indeling van het land in percelen. De kuilen zijn eerder vaag en de antropogene aard ervan kan sterk worden betwijfeld. Er werden geen vondsten aangetroffen.

- Is er een relatie met de aangetroffen sites binnen een straal van 1km rond het projectgebied?

De aangetroffen sporen vertonen geen directe relatie met de gekende sites uit de omgeving van het projectgebied.

- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?

De archeologische sporen kunnen voornamelijk geassocieerd worden met de (relatief recente) landindeling van het gebied. De jongste fase kan in de 19^e eeuw gesitueerd worden, terwijl de datering van de oudere fase niet gepreciseerd kan worden. De aard van de overige sporen is uiterst onduidelijk en mogelijk betreft het natuurlijke fenomenen.

- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

Ondanks de geringe verstoringsgraad van het terrein en de aanwezigheid van enkele gekende archeologische waarden in de omgeving, is het duidelijk dat binnen de grenzen van het projectgebied geen archeologische site aanwezig is waarvan een volledige registratie waardevolle kennis zou opleveren. Het verdere archeologisch verwachtingspatroon voor het projectgebied is dan ook beperkt en vervolgonderzoek wordt aldus niet geadviseerd.

3. Samenvatting

De nota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Eernegem Gilbert Debreuckstraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, werd door de initiatiefnemer een archeologienota toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota⁷ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit proefsleuvenonderzoek beschreven.

Het totale plangebied is 3428m² groot en was bij aanvang van het proefsleuvenonderzoek vrij van obstakels. De onderzoekbare zone is bijgevolg 3428m² groot. Hiervan werd 306m² (9%) onderzocht door middel van proefsleuven en 66m² (2%) door middel van kijkvensters. De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net niet behaald (11%). Deze dekkingsgraad was echter voldoende representatief voor een inschatting van de archeologische verwachtingen van het terrein, rekening houdend met de bodemkundige omstandigheden en de aangetroffen archeologische sporen.

Gedurende het proefsleuvenonderzoek kwamen 13 grondsporen aan het licht, waarvan het grootste aandeel toe te schrijven is aan grachten/greppels (S1, S2, S4, S5, S6, S7, S9, S13). De meerderheid van deze sporen (S4, S5, S7, S13) komt overeen met de historische landindelingen die gekend zijn uit de cartografische bronnen van de 19^e eeuw (Atlas der Buurtwegen [1840] en kaart van Popp [1842-1879]). Twee greppels (S1 en S9) zijn van een oudere, maar verder onbepaalde datum. S1 wordt immers oversneden door S2 en S4 en loopt min of meer parallel ten opzichte van S9.

De antropogene aard van de aangetroffen kuilen (S3, S8, S11 en S12) is onzeker. Mogelijk zijn ze toe te wijten aan natuurlijke fenomenen in de bodem. Ook de "paalkuil" S10 is van natuurlijke oorsprong. Geen enkel spoor leverde bovendien relevant vondstmateriaal op.

In de bureaustudie werd het projectgebied reeds gekaderd in zijn archeologische context. In de omgeving werden via luchtfotografische prospectie (graf-)structuren geïdentificeerd die mogelijk te dateren zijn in het neolithicum, bronstijd en/of ijzertijd. Verder wordt ook de Sint-Medaruskerk van Eernegem in de CAI (CAI ID 76548) opgenomen, waarvan de oudste – romaanse – bouwphase archeologisch in de 11^e-12^e eeuw kon worden gedateerd.

Het archeologisch vooronderzoek toont aan dat de site, ondanks de aanwezigheid van enkele gekende archeologische waarden in de omgeving, zelf weinig archeologisch potentieel bezit. Hoewel de bodem relatief onverstoorde is, werden weinig relevante sporen aangetroffen. Het merendeel van de sporen is van recente datum en documenteert landindelingen die ook gekend zijn uit de historische, cartografische bronnen. De oudere greppels (S1 en S9) kunnen niet precies worden gedateerd wegens het ontbreken van vondstmateriaal, maar documenteren eveneens historische perceelsgrenzen. Voor

⁷ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>

de overige sporen is de antropogene aard te betwijfelen of kan deze volledig worden verworpen. Het projectgebied bevat kortom weinig tot geen relevante archeologische waarden.

Ondanks de geringe verstoringsgraad van het terrein en de aanwezigheid van enkele gekende archeologische waarden in de omgeving, is het duidelijk dat binnen de grenzen van het projectgebied geen archeologische site aanwezig is waarvan een volledige registratie waardevolle kennis zou opleveren. Het verdere archeologische verwachtingspatroon voor het projectgebied is dan ook beperkt en vervolgonderzoek wordt aldus niet geadviseerd.

4. Bibliografie

- <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/6933>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- www.geopunt.be

5. Bijlages

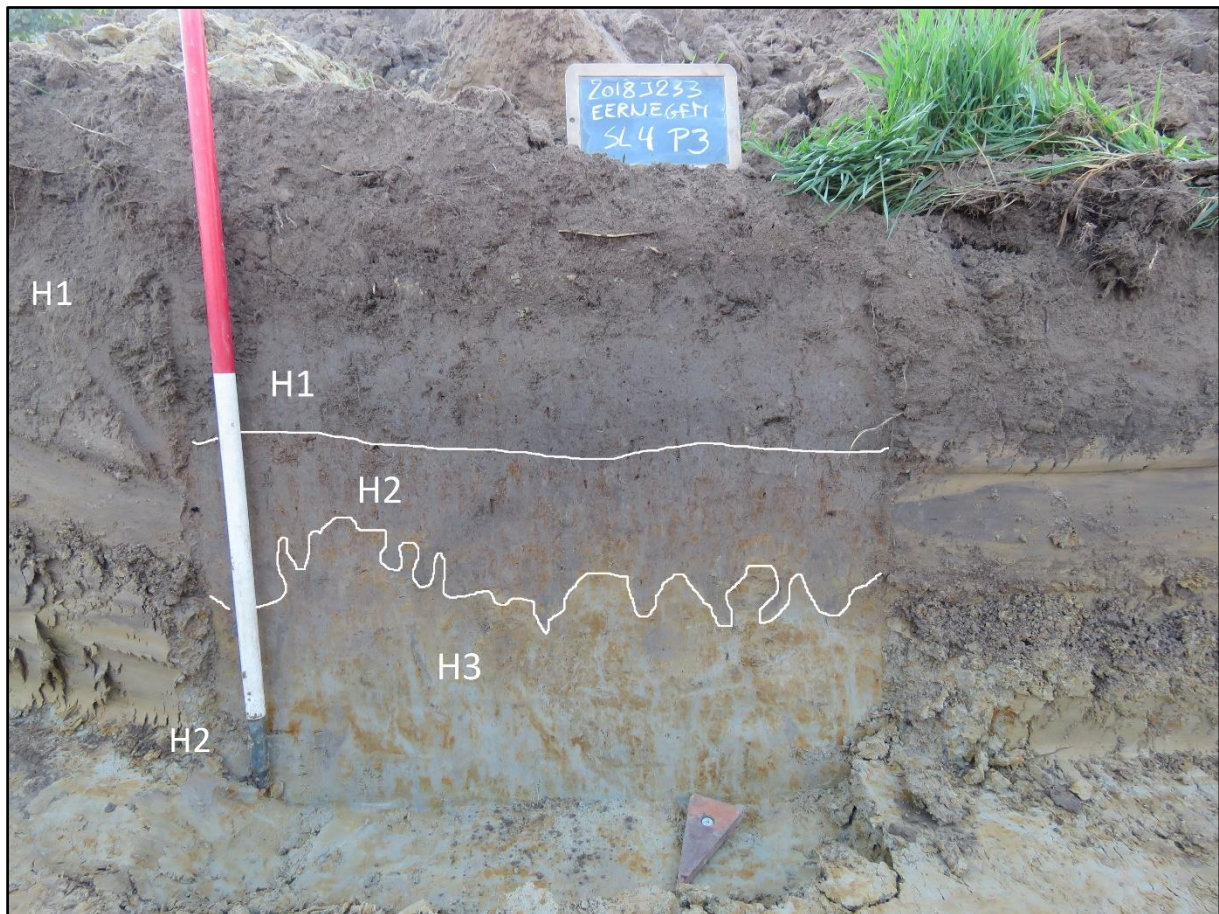
- Referentieprofielen

Projectcode		2018J233		Coördinaten	X 55577; Y 203295			
Type onderzoek		Proefsleuven			X 55578; Y 203295			
Profielnummer		PR1		Hoogte	+6,27m TAW			
Oriëntatie		ZW-NO		Grondwater	Niet bereikt			
Datum		21/11/2018		Classificatie	Sdf			
Weer		Wisselvallig, zonnig			matig natte, lemige zandbodem met weinig duidelijke tot duidelijke ijzer en/of humus B-horizont			
Beschrijving		Maarten Bracke		Fotonr	27			
Landgebruik		Weiland		Plan nr	Zie allesporenkaart			
Vegetatie		Gras						
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens			
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid	
H1	Ap	0	40	Droog	Ja	Duidelijk	Golvend	
H2	C	40		Droog	Ja	/	/	
Kleur(visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen		
				symbool	beschrijving			
Donkergrijsbruin		Droog		S	Lemig zand			/
Bleekbeige, bruingeel		Droog		S	Lemig zand			/

Figuur 27 Zicht op profiel 1 in sleuf 1, in het noordwesten van het projectgebied, met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

Projectcode		2018J233			Coördinaten	X 55606; Y 203254	
Type onderzoek		Proefsleuven				X 55607; Y 203255	
Profielnummer		PR3			Hoogte	+6,21m TAW	
Oriëntatie		NO-ZW			Grondwater	Niet bereikt	
Datum		21/11/2018			Classificatie	Sdg	
Weer		Wisselvallig, zonnig				Matig nat lemig zand	
Beschrijving		Maarten Bracke			Fotonr	28	
Landgebruik		Weiland			Plannr	Zie allesporenkaart	
Vegetatie		Gras					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap1	0	30	Droog	Ja	Duidelijk	Recht
H2	Ap2	30	50	Droog	Ja	Vrij duidelijk	Onregelmatig
H3	C	50		Droog	Ja		
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkergrijsbruin		Droog		S	Lemig zand	/	
Grijsbruin		Droog		S	Lemig zand	/	
Bleekbeige, geelbruin		Droog		S	Lemig zand	/	

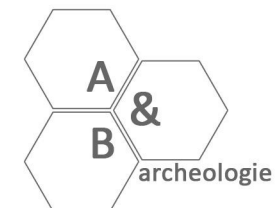
Figuur 28 Zicht op profiel 3 in sleuf 4, in het zuidwesten van het projectgebied, met aanduiding van de stratigrafische eenheden.

- Figurenlijst

Figuur 1	Zicht op het projectgebied tijdens de aanleg van sleuf 1.	5
Figuur 2	Algemeen sleuvenplan geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	8
Figuur 3	Algemeen sleuvenplan met hoogte-indicaties en referentieprofielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	8
Figuur 4	Overzichtsfoto van de aanleg van sleuf 1.	9
Figuur 5	Opmeten van de coupe van S9 in sleuf 3.	9
Figuur 6	Metaaldetectie van de zandbergjes.	10
Figuur 7	Dichten van de proefsleuven na de afronding van de registratie van de sleuven.	10
Figuur 8	Weergave van het projectgebied op de bodemkaart (figuur overgenomen uit de bureaustudie).	12
Figuur 9	Algemeen sleuvenplan met weergave van de locatie van de referentieprofielen, geprojecteerd op het GRB (bron: geopunt.be).	12
Figuur 10	Profiel 1 in sleuf 1, in het noordwesten van het projectgebied.	13
Figuur 11	Profiel 2 in sleuf 1, in het noordoosten van het projectgebied.	13
Figuur 12	Profiel 3 in sleuf 4, in het zuidwesten van het projectgebied.	14
Figuur 13	Profiel 4 in het zuidoosten van het projectgebied.	14
Figuur 14	Algemeen sporenplan geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).	16
Figuur 15	Algemeen sporenplan geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).	16
Figuur 16	Zicht op gracht S4 in sleuf 1.	17
Figuur 17	Zicht op de coupe van greppel S5 in sleuf 1.	17
Figuur 18	Zicht op greppel S9 in een kijkvenster binnen sleuf 3.	18
Figuur 19	Zicht op de coupe van greppel S9 in sleuf 3.	18
Figuur 20	Overzichtsfoto van het kijkvenster in sleuf 1 met de oversnijding van S4 met S1.	19
Figuur 21	Foto van een van de kuilen (?) waarvan de antropogene aard onzeker is.	19
Figuur 22	Zicht op de coupe van S8 in sleuf 3.	20
Figuur 23	Projectie van het algemeen sporenplan op de Atlas van Buurtwegen (1840).	25
Figuur 24	Projectie van het algemeen sporenplan op de kaart van Popp (1842-1879).	25
Figuur 25	Uitreksel van de CAI voor de omgeving van het projectgebied (figuur overgenomen uit de bureaustudie).	26
Figuur 26	Zicht op profiel 1 in sleuf 1, in het noordwesten van het projectgebied, met aanduiding van de stratigrafische eenheden.	33
Figuur 27	Zicht op profiel 3 in sleuf 4, in het zuidwesten van het projectgebied, met aanduiding van de stratigrafische eenheden.	35

- Plannenlijst proefsleuvenonderzoek 2018J233

Plannummer	Type	Onderwerp	Schaal	Digitaal	Datum
1	Sleuvenplan	Algemeen sporenplan	Onbepaald	X	29/11/2018

Eernegem Gilbert Debreuckstraat

2018J233
Proefsleuvenonderzoek

Algemeen sporenplan op GRB

Legende

- Projectgebied
- Proefsleuven
- Sporen
- Natuurlijke sporen
- Verstoringen

0 5 10 15 20 m

Bron: geopunt.be Datum: 29-11-2018

203320

203280

203240

55560

55600

55640

1396C

1387H

1396B

1387G

1387S

1387L

1387K

SLEUF1

SLEUF2

SLEUF3

SLEUF4

Akkerbeekstraat

3

1

26

28

13

10

12

8

11

9

6

5

4

2

1

20

2018D
33[illegible]

[illegible]